EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 12.11.2020.
COM(2020) 736 final

2020/0327 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES LĒMUMS

par nostāju, kas Eiropas Savienības vārdā jāieņem EEZ Apvienotajā komitejā attiecībā uz EEZ līguma VI pielikuma (Sociālais nodrošinājums) grozījumu

(Dokuments attiecas uz EEZ)

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA PRIEKŠMETS

Šis priekšlikums attiecas uz lēmumu, ar ko nosaka nostāju, kas Savienības vārdā jāieņem EEZ Apvienotajā komitejā saistībā ar paredzēto Apvienotās komitejas lēmuma pieņemšanu attiecībā uz grozījumu EEZ līguma VI pielikumā (Sociālais nodrošinājums)

2. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

2.1. EEZ līgums

Līgums par Eiropas Ekonomikas zonu ("EEZ līgums") garantē pilsoņiem un uzņēmējiem vienlīdzīgas tiesības un pienākumus iekšējā tirgū Eiropas Ekonomikas zonā. Ar to ir paredzēts visās 30 EEZ valstīs, tostarp ES dalībvalstīs, Norvēģijā, Islandē un Lihtenšteinā, ieviest ES tiesību aktus, kas reglamentē četras brīvības. Turklāt EEZ līgums attiecas uz sadarbību citās svarīgās jomās, piemēram, pētniecības un izstrādes, izglītības, sociālās politikas, vides, patērētāju aizsardzības, tūrisma un kultūras jomā, kuras kopā dēvē par horizontālās un papildu politikas jomām. Līgums stājās spēkā 1994. gada 1. janvārī. Eiropas Savienība kopā ar tās dalībvalstīm ir līguma puse.

2.2. EEZ Apvienotā komiteja

EEZ Apvienotā komiteja ir atbildīga par EEZ līguma pārvaldību. Tā ir forums viedokļu apmaiņai saistībā ar EEZ līguma darbību. Lēmumus pieņem, ievērojot konsensa principu. Saskaņā ar Lisabonas līgumu par EEZ jautājumu koordinēšanu no ES puses atbild Eiropas Ārējās darbības dienests.

2.3. Paredzētais EEZ Apvienotās komitejas akts

Paredzams, ka EEZ Apvienotā komiteja pieņems EEZ Apvienotās komitejas lēmumu attiecībā uz grozījumu EEZ līguma VI pielikumā (Sociālais nodrošinājums) ("paredzētais akts").

Paredzētā akta mērķis ir nodrošināt sociālā nodrošinājuma tiesību savstarpēju aizsardzību Apvienotās Karalistes valstspiederīgajiem, bezvalstniekiem un bēgļiem, kā arī viņu ģimenes locekļiem un apgādnieku zaudējušām personām, kuri līdz pārejas perioda beigām ir vai ir bijuši pārrobežu situācijā, kurā vienlaikus ir iesaistīta viena vai vairākas EEZ līguma līgumslēdzējas puses un Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotā Karaliste.

Paredzētais akts būs pusēm saistošs saskaņā ar EEZ līguma 103. un 104. pantu.

3. SAVIENĪBAS VĀRDĀ IEŅEMAMĀ NOSTĀJA

Ir nepieciešams nodrošināt sociālā nodrošinājuma tiesību savstarpēju aizsardzību Apvienotās Karalistes valstspiederīgajiem, bezvalstniekiem un bēgļiem, kā arī viņu ģimenes locekļiem un apgādnieku zaudējušām personām, kuras līdz pārejas perioda beigām, kā noteikts 126. pantā Līgumā par Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības un Eiropas Atomenerģijas kopienas ("Izstāšanās līgums")[1], ir vai ir bijušas pārrobežu situācijā, kurā vienlaikus ir iesaistīta viena vai vairākas EEZ līguma līgumslēdzējas puses un Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotā Karaliste.

Saskaņā ar izstāšanās līguma[2] 33. panta 1. punktu tā III sadaļu (par sociālā nodrošinājuma sistēmu koordinēšanu) piemēro arī EEZ EBTA valstu valstspiederīgajiem ar nosacījumu, ka

[1] OV L 29, 31.1.2020., 7. lpp.
[2] OV L 29, 31.1.2020., 7. lpp.

minētās valstis noslēdz attiecīgus nolīgumus ar Apvienoto Karalisti (kuri attiektos uz Savienības pilsoņiem) un ar Savienību (kuri attiektos uz Apvienotās Karalistes valstspiederīgajiem).

Tā kā EEZ EBTA valstis jau ir noslēgušas attiecīgos nolīgumus ar Apvienoto Karalisti, tagad Savienības un EEZ EBTA valstu ziņā ir noslēgt nolīgumus, kas nodrošinātu, ka Apvienotās Karalistes valstspiederīgajiem, uz kuriem attiecas izstāšanās līgums un Nolīgums par kārtību starp Islandi, Lihtenšteinas Firstisti, Norvēģijas Karalisti un Lielbritānijas un Īrijas Apvienoto Karalisti pēc Apvienotās Karalistes izstāšanās no Eiropas Savienības ("atdalīšanās nolīgums"), tiek aizsargātas sociālā nodrošinājuma tiesības, kas iegūtas līdz pārejas perioda beigām vai kas tiks iegūtas pēc pārejas perioda beigām.

Tādēļ EEZ Apvienotās komitejas lēmuma projekta (pievienots Padomes lēmuma priekšlikumam) mērķis ir grozīt EEZ līguma VI pielikumu (Sociālais nodrošinājums), lai nodrošinātu, ka Apvienotās Karalistes valstspiederīgo sociālā nodrošinājuma tiesības teik saglabātas arī turpmāk.

Pievienotā EEZ Apvienotās komitejas lēmuma projekta saturs un būtība pārsniedz to, ko var uzskatīt tikai par tehniskiem pielāgojumiem Padomes Regulas Nr. 2894/94 nozīmē. Tādējādi Savienības nostāju nosaka Padome.

4. JURIDISKAIS PAMATS

4.1. Procesuālais juridiskais pamats

4.1.1. Principi

Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 218. panta 9. punktā paredzēti lēmumi, ar kuriem nosaka "*nostāju, kas Savienības vārdā jāapstiprina kādā ar nolīgumu izveidotā struktūrā, ja šāda struktūra ir tiesīga pieņemt lēmumus ar juridiskām sekām, izņemot lēmumus, kas papildina vai groza attiecīgajā nolīgumā noteikto iestāžu sistēmu*".

Jēdziens "*lēmumi ar juridiskām sekām*" ietver aktus, kam ir juridiskas sekas saskaņā ar starptautisko tiesību normām, kuras reglamentē attiecīgo struktūru. Tas ietver arī instrumentus, kam nav saistoša spēka saskaņā ar starptautiskajām tiesībām, bet kas "*var būtiski ietekmēt ES likumdevēja pieņemtā tiesiskā regulējuma saturu*"[3].

4.1.2. Piemērošana konkrētajā gadījumā

EEZ Apvienotā komiteja ir struktūra, kas izveidota ar līgumu, proti, ar EEZ līgumu. Akts, kuru EEZ Apvienotā komiteja ir aicināta pieņemt, ir lēmums ar juridiskām sekām. Paredzētais akts atbilstoši starptautiskajām tiesībām būs saistošs saskaņā ar EEZ līguma 103. un 104. pantu.

Paredzētais akts nepapildina un negroza līgumā noteikto iestāžu sistēmu. Tāpēc ierosinātā lēmuma procesuālais juridiskais pamats ir LESD 218. panta 9. punkts.

4.2. Materiālais juridiskais pamats

4.2.1. Principi

Lēmumam, ko pieņem saskaņā ar LESD 218. panta 9. punktu, materiālais juridiskais pamats galvenokārt ir atkarīgs no tā, kāds mērķis un saturs ir paredzētajam aktam, attiecībā uz kuru Savienības vārdā tiek ieņemta nostāja. Ja paredzētajam aktam ir divi mērķi vai divi komponenti un viens no tiem ir atzīstams par galveno, bet otram ir pakārtota nozīme, tad

[3] Tiesas spriedums, 2014. gada 7. oktobris, Vācija/Padome, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, 61.–64. punkts.

lēmums, ko pieņem saskaņā ar LESD 218. panta 9. punktu, jābalsta uz viena materiālā juridiskā pamata, proti, tā, ko prasa galvenais jeb dominējošais mērķis vai komponents.

Paredzētajam aktam, ar ko vienlaikus vēlas sasniegt virkni mērķu vai kam ir vairāki komponenti, kuri ir nesaraujami saistīti un no kuriem neviens nav pakārtots otram, materiālajā juridiskajā pamatā lēmumam saskaņā ar LESD 218. panta 9. punktu būs izņēmuma kārtā jāietver dažādie atbilstīgie juridiskie pamati.

4.2.2. Piemērošana konkrētajā gadījumā

Paredzētajam aktam ir mērķi un komponenti sociālā nodrošinājuma un pilnvaru piešķiršanas jomā. Šie paredzētā akta elementi ir nesaraujami saistīti un nav pakārtoti cits citam.

Tāpēc ierosinātā lēmuma materiālajā juridiskajā pamatā ir iekļauti šādi noteikumi: Līguma par Eiropas Savienības darbību 48. un 352. pants.

4.3. Secinājumi

Par ierosinātā lēmuma juridisko pamatu būtu jānosaka LESD 48. un 352. pants saistībā ar 218. panta 9. punktu.

5. PAREDZĒTĀ AKTA PUBLICĒŠANA

Tā kā ar EEZ Apvienotās komitejas lēmumu tiks grozīts VI pielikums par sociālo nodrošinājumu, ir lietderīgi to pēc pieņemšanas publicēt *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī.*

2020/0327 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES LĒMUMS

par nostāju, kas Eiropas Savienības vārdā jāieņem EEZ Apvienotajā komitejā attiecībā uz EEZ līguma VI pielikuma (Sociālais nodrošinājums) grozījumu

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 48. un 352. pantu saistībā ar 218. panta 9. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 2894/94 (1994. gada 28. novembris) par Eiropas Ekonomikas zonas līguma īstenošanas kārtību[4] un jo īpaši tās 1. panta 3. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

tā kā:

(1) Līgums par Eiropas Ekonomikas zonu[5] (“EEZ līgums") stājās spēkā 1994. gada 1. janvārī.

(2) Saskaņā ar EEZ līguma 98. pantu EEZ Apvienotā komiteja var cita starpā lemt par EEZ līguma VI pielikuma, kurā ietverti noteikumi par sociālo nodrošinājumu, grozīšanu.

(3) Līguma par Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības un Eiropas Atomenerģijas kopienas (“Izstāšanās līgums”)[6] 33. pantā ir noteikts, ka izstāšanās līguma otrās daļas III sadaļas noteikumus piemēro Islandes, Lihtenšteinas Firstistes un Norvēģijas Karalistes valstspiederīgajiem ar nosacījumu, ka šīs valstis ir noslēgušas un piemēro attiecīgus nolīgumus ar Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienoto Karalisti, kuri attiecas uz Savienības pilsoņiem, kā arī nolīgumus ar Eiropas Savienību, kuri attiecas uz Apvienotās Karalistes valstspiederīgajiem.

(4) Nolīguma par kārtību starp Islandi, Lihtenšteinas Firstisti, Norvēģijas Karalisti un Lielbritānijas un Īrijas Apvienoto Karalisti pēc Apvienotās Karalistes izstāšanās no Eiropas Savienības, EEZ līguma un citiem līgumiem, kas sakarā ar Apvienotās Karalistes dalību Eiropas Savienībā piemērojami starp Apvienoto Karalisti un EEZ EBTA valstīm (“atdalīšanās nolīgums”) 32. pantā ir noteikts, ka atdalīšanās nolīguma otrās daļas III sadaļas noteikumi attiecas uz Savienības pilsoņiem ar nosacījumu, ka Savienība ir noslēgusi un piemēro attiecīgos nolīgumus ar Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienoto Karalisti, kuri attiecas uz EEZ EBTA valstu valstspiederīgajiem, kā arī nolīgumus ar EEZ EBTA valstīm, kuri attiecas uz Apvienotās Karalistes valstspiederīgajiem.

---

4 OV L 305, 30.11.1994., 6. lpp.
5 OV L 1, 3.1.1994., 3. lpp.
6 OV L 29, 31.1.2020., 7. lpp.

(5) Tādēļ ir nepieciešams nodrošināt sociālā nodrošinājuma tiesību savstarpēju aizsardzību Apvienotās Karalistes valstspiederīgajiem, bezvalstniekiem un bēgļiem, kā arī viņu ģimenes locekļiem un apgādnieku zaudējušajiem, kuri līdz pārejas perioda beigām ir vai ir bijuši pārrobežu situācijā, kurā vienlaikus ir iesaistīta viena vai vairākas Līguma par Eiropas Ekonomikas zonu līgumslēdzējas puses un Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotā Karaliste.

(6) Tāpēc Savienības nostājas EEZ Apvienotajā komitejā pamatā vajadzētu būt EEZ Apvienotās komitejas lēmuma projektam, kas izklāstīts šā lēmuma pielikumā,

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Nostājas, kas Savienības vārdā ir jāieņem EEZ Apvienotajā komitejā par ierosināto grozījumu EEZ līguma VI pielikumā (Sociālais nodrošinājums), pamatā ir EEZ Apvienotās komitejas lēmuma projekts, kas pievienots šim lēmumam.

2. pants

Šis lēmums stājas spēkā tā pieņemšanas dienā.

Briselē,

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs